

Nr 98.

Godkänd av första kammaren den 19 december 1940.

Godkänd av andra kammaren den 19 december 1940.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till ytterligare förlagskapital för Svenska gengasaktiebolaget.

(Andra särskilda utskottets utlåtande nr 66.)

Till KONUNGEN.

I en den 8 november 1940 dagtecknad proposition, nr 71, har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över folkhushållningsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att såsom kapitalinvestering i fonden för förlag till statsverket till Förlagskapital för Svenska gengasaktiebolaget å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor.

Såsom av den av departementschefen i ärendet lämnade redogörelsen framgår, har den hastiga utvecklingen i fråga om användningen av gengasdrivna fordon aktualiserat frågan om landets försörjning med gengasbränsle. De myckenheter som syntes bliva erforderliga under det närmaste året eller till den 1 oktober 1941 hava av Svenska gengasaktiebolaget uppskattats till 1,800,000 kubikmeter bilkol och 1,200,000 kubikmeter bilved. Såväl bränslekommissionen som departementschefen har ansett dessa myckenheter böra lagas som utgångspunkt för beräkning av det erforderliga bränslebehovet under angivna tidsperiod. Departementschefen har understrukt angelägenheten av att antalet kolugnsanläggningar i landet ökades i syfte att åvägbringa en stegrad produktion av träkol. Bränslekommissionen har upplyst, att domänverket samt kooperativa förbundet m. fl. företag planlade stora kolugnsanläggningar i Norrland. Av propositionen framgår vidare, att gengasbolaget avtalat med ett större industriföretag om återupptagande av driften vid en nedlagd kolugnsanläggning, varigenom marknaden komme att tillföras en kolkvantitet på omkring 110,000 kubikmeter för år samt att gengasbolaget för egen del beslutat uppföra kolugnsanläggningar med en årlig produktion av cirka 200,000 kubikmeter träkol. Vad beträffar frågan om ved eller träkol som drivmedel har bolaget — under erinran därom, att för de gengasdrivna bilarna hittills till övervägande del träkol kommit till användning — framhållit fördelarna för såväl landet som den enskilde av en övergång till

vedaggregat, då anskaffandet av ved till gengasdrivna bilar ställde sig mindre kostsamt och därtill fordrade mindre uttagning ur skogarna. Riksdagen vill understryka, att en dylik utveckling ur sålunda angivna synpunkter måste betraktas ej blott såsom synnerligen önskvärd utan även såsom rent av nödvändig. Gengasbolaget har vidare framhållit, att man med säkerhet kunde påräkna, att det procentuella antalet vedgasverk komme att avsevärt ökas. Riksdagen vill i anledning härav allenast uttala, att tillbörlig försiktighet givetvis synes böra iakttagas, när det gäller kapitalinvesteringar för uppförande av kolugnsanläggningar. Riksdagen är övertygad om att gengasbolaget också delar denna uppfattning.

Departementschefen har anfört, att det måste framstå som en angelägen uppgift för staten att medverka till att framskaffa och distribuera det bränsle, som behövs för att gengasdriften skall kunna hållas i gång under det närmaste året. Denna statens medverkan har ansetts böra äga rum genom gengasbolaget, vilket tillskapats bland annat just för omhänderhavande av denna uppgift. Riksdagen har icke funnit anledning till erinran häremot. Enligt de av bolaget framlagda kalkylerna skulle bolaget anskaffa omkring hälften av det erforderliga bilkolet och 40 å 50 procent av bilveden. I likhet med departementschefen anser riksdagen de former i vilka bolaget tänkt sig distributionen av bilbränslet innebära en praktisk och ur olika synpunkter god lösning av detta problem. För finansiering av de uppgifter, som i förevarande proposition angivits skola ankomma å bolaget, kräves en betydande kapitalinsats, av bolaget uppskattad till 15,000,000 kronor. Riksdagen har liksom även departementschefen ansett sig böra godtaga de sålunda gjorda kostnadsberäkningarna.

Då Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag i övrigt icke givit riksdagen anledning till erinran eller uttalande, får riksdagen anmäla, att riksdagen såsom kapitalinvestering i fonden för förslag till statsverket till *Förlagskapital för Svenska gengasaktiebolaget* å tilläggsstat I för budgetåret 1940/41 anvisat ett reservationsanslag av 15,000,000 kronor.

Stockholm den 19 december 1940.

Med undersåtlig vördnad.
